Eettisen kaupan puolesta ry:n
asiantuntijalausunto

Talousvaliokunnalle
10.6.2025

Asia: E 38/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten

Eettisen kaupan puolesta ry (Eetti) kiittää mahdollisuudesta lausua komission tiedonannosta kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten.

Eettisen kaupan puolesta ry yhtyy tiedonannossa ja Suomen kannassa esitettyyn huoleen suoraan kuluttajille verkosta toimitettuihin tuotteisiin liittyvistä ongelmista, korostaen erityisesti riskiä peruuttamattomista ympäristövahingoista, mutta myös merkittävistä negatiivista ihmisoikeusvaikutuksista.

Emme kuitenkaan pidä tiedonannossa ja Suomen kannassa esitettyjä toimia riittävinä torjumaan ympäristöongelmia – saatikka ihmisoikeusvaikutuksia. Ehdotukset eivät tarvittavalla tavalla puutu ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, eivätkä torju riittävällä tavalla ylituotantoa ja -kulutusta.

Tiedonannossa todetaan, että EU:iin tuotavien tuotteiden elinkaarta säännellään EU:ssa kattavasti. Eettisen kaupan puolesta ry:n näkemyksen mukaan nykyiset toimet eivät kuitenkaan ole riittäviä hillitsemään tarvittavalla tasolla tuotteiden elinkaaren aiheuttamia negatiivisia ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksia.

Eettisen kaupan puolesta ry painottaa, että yksi olennaisimmista ennaltaehkäisevistä keinoista vähentää negatiivisia ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksia, on edistää kunnianhimoista EU:n yritysvastuulainsäädäntöä, joka tulisi ulottua myös verkosta ostettuihin ja suoraan kuluttajille EU:iin toimitettuihin tuotteisiin. Pidämme ensiarvoisen tärkeänä, että Suomi puolustaa jo kertaalleen sovittua EU:n yritysvastuudirektiiviä, eikä osallistu sen vesittämiseen omnibus-esityksen tiimoilta. EU:n yritysvastuudirektiivi edistäisi yritysten huolellisuusvelvoitteen mukaista vastuuta ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksista ja laittaisi toimijat samalle viivalle.

Eettisen kaupan puolesta ry yhtyy Suomen kantaan siitä, että jätedirektiivin muutosehdotuksessa esitetty laajennettu tuottajavastuu on kannatettava toimi. Kannatamme myös Suomen kannan mukaisesti sitä, että tekstiilien etäkauppa tulee saada tuottajavastuun piiriin.

Korostamme, että laajennetussa tuottajavastuussa ja ekosuunnitteluasetuksessa ensisijainen tavoite tulee olla tuotanto- ja kulutusmäärien vähentäminen. Tuottajavastuujärjestelmissä määräytyvä maksu tulee olla riittävä, jotta se ohjaa riittävällä tavalla toimintaa kestävään suuntaan. Lisäksi, tuottajavastuujärjestelmien maksu tulee laskea painon sijaan kappalemäärän perusteella, jotta ehdot eivät suosi ympäristölle haitallisia, kevyitä raaka-aineita kuten polyesteri tai akryyli.

Eettisen kaupan puolesta ry, Siltasaarenkatu 4, 00530 Helsinki
www.eetti.fi

Eettisen kaupan puolesta ry puoltaa Suomen kannan mukaisesti sitä, että verkkomarkkinapaikkojen tarjoajien velvollisuuksia koskevaa sääntelyä tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti. Verkkokauppa-alustojen toiminta tulee pitkällä aikavälillä saada kansallisen ja EU-tason lainsäädännön ja säädösten piiriin, tai niitä tulee säädellä samoin periaattein.

Eettisen kaupan puolesta ry yhtyy Suomen näkemykseen, että EU-tasolla ja kansallisesti tulee jatkaa työtä verkko-ostamista koskevan tietoisuuden lisäämiseksi, mutta tämän lisäksi kestävää kuluttamista tulee tukea sääntelyn keinoin. Esimerkiksi verkkokauppa-alustojen ylikulutukseen ohjaavaa mainontaa tulee rajoittaa. Lisäksi vaatimuksia tuotantoketjun läpinäkyvyydestä tulee lisätä. Vain läpinäkyvät tuotantoketjut mahdollistavat epäkohtien esiintuomisen ja korjaamisen sekä yritysten saattamisen vastuuseen huolellisuusvelvoitteen mukaisesti.

Eettisen kaupan puolesta ry pitää positiivisena, että EU:ssa edistetään kestävää verkkokauppaa. Sen moninaiset haasteet eivät kuitenkaan ratkea pienillä korjauksilla, vaan Suomen tulee kunnianhimoisesti edistää suomalaisille myytävien tuotteiden koko elinkaaren haitallisten ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutusten vähentämistä.

Eettisen kaupan puolesta ry, Siltasaarenkatu 4, 00530 Helsinki
www.eetti.fi